

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Holmstedt

TIDNING FÖR TRÄDGÅRDSODLARE.

Redigerad af Erik Lindgren och Georg Löwegren.

N° 10.

Oktober 1871.

10:de årg.

Af denna tidning, som uteslutande sysselsätter sig med till trädgårdsodlingen hörande ämnen, utkommer ett nummer i hvarje månad. — Prenumerationspriset är för helt år, såväl å postkontoren och i bokhandeln, som hos redaktionen, *två riksdaler riksmünt.* — Bref till tidningen adresseras: *Tidning för trädgårdsodlare, Stockholm.*

Om förädling af ständigt gröna träartade växter.

Till en del efter en utländsk tidskrift.

Förädling af ständigt gröna, träartade växter, sker säkrast i kruka och allmännast genom ympning, antingen tidigt på våren i mars och april eller om sommaren i juli och början af augusti. Sjelfva förädlingen tillgår som vanligt och efter förädlingen underhållas de förädlade stammarne till dess sammanväxningen egt rum, antingen i förökningshus eller på drifbänk eller i ett terrarium (wardsk glaskast) i en jemn och något högre temperatur än den, som den ifrågavarande växten eljest kräver. Derunder hållas fönsterna väl skuggade mot solen samt helt och hållet tillslutna, hvarjemte den växterna omgifvande luften genom då och då upprepade spritningar hålles fuktig. Efter 2, 3 eller 4 veckors förlopp har sammanväxningen vanligen egt rum, och så snart detta är fallet, börjar man småningom — men till en början blott helt litet — tillsläppa frisk luft, samt att äfven helt småningom minska skuggningen. Bastet aflägsnas då ymparne börjat skjuta skott. Här nedan följer något om hvad som särskildt är att iakttaga vid förädling af några särskilda släkten.

Azalea indica. Af detta slägte förädlas endast nya varieteter eller sådana äldre som hafva synnerligen svag växt, emedan fortplantning genom sättqvistar för detta slägte är att i allmänhet föredraga. Till underlag användas äldre starkväxande sorter, såsom *vittata*, *alba magna* m. fl. Tjenligaste tiden anses vara juli, men troligen är våren, innan exemplaren börjat växa, äfven lämplig.

Camellia japonica. Af denna art förädlas de bättre varieteterna på 2—3 års sticklingsexemplar af varieteten *paeoniaeflora*. För camellier anses juli, då årsskotten uppnått fullständig stadga, vara den fördelaktigaste förädlingstiden. Troligt är dock att förädling äfven om våren med framgång kan företagas. Ympqvisten insättes så nära jordytan som möjligt, då frågan gäller att få täta buskiga exemplar. De ympade stammarne böra icke hållas i alltför hög värme, på det att skott icke för hastigt må framlockas, hvilket skulle ha till följd att dessa skulle bli gängliga och svaga.

Rhododendron. Till grundstammar användas 3 eller 4 åriga fröplantor och anses den lämpligaste tiden för förädlingen vara våren. De förädlade stammarne underhållas omkring 4 veckor i ett väl tillslutet förökningshus, i jemn men icke särdeles hög temperatur, derefter vänjas de småningom vid luften och efter omkring 8 veckor kunna de placeras i kallhuset.

Ilex. Till stammar användas omkring 3 års gamla fröplantor, som planteras i små krukor, hvori de böra vara väl rotade innan förädlingen företagas. Tjenligaste tiden för förädlingen anses vara augusti, men troligen låter den äfven verkställa sig med framgång om våren. *Ilex* går trögt och fordrar att stå i instängd luft och starkt beskuggad i omkring 4 veckor innan man börjar vänja den vid yttre luften.

Coniferae. Barrträden gå i allmänhet temligen lätt. Förädlingen af barrträd kan inom hus ske under hela vintern, blott man har passande lokal att insätta de förädlade stammarne i under det sammanväxningen försiggår. Till grundstammar användas 3 åriga plantor och förädlas *Biota* på *Biota (Thuja) orientalis*, *Retinospora pisifera* och *obtusata* på *Thuja occidentalis*; *Retinospora plumosa* och andra fina sorter på *Cupressus Lawsoniana*; *Thuja*, *Thujopsis*, *Camacyparis* och *Libocedrus* på *Thuja occidentalis*; *Cedrus* på *Cedrus Libani*; *Taxus* på *Taxus baccata*.

Citrus ympas på 2 års gamla fröplantor af apelsiner och sker med fördel tidigt på våren. Fordra temligen varmt under det sammanväxningen försiggår.

Aucuba och *Daphne* gå särdeles lätt att förädla. *Aucuba* förädlas på *Aucuba japonica* och *Daphne* på *Daphne Mezereum* och *D. laureola*.

Atskilliga löffällande träd- och buskslag, såsom *ek*, *bok*, *al*, *björk*, *hassel*, *avenbok* och *lönn*, låta icke med framgång förädla sig ute i det fria, utan måste förädlas i kruka i likhet med ständigt gröna, träartade växter. De löffällande ympas dock företrädesvis endast om våren.

E. L.

Fruktodling inomhus.

Af G. E—n.

(Forts. fr. nr 8.)

2.

Persiketrädets skötsel.

Planteringen företages helst på våren, sedan kälén gått ur och jorden blifvit lagom torr; den tillgår på samma sätt som annan trädplantering. Sedan man undersökt rötterna och bortskurit allt skadadt, äfvensom jemnskurit de afstuckna rötterna i ändarna, upptages en grop, så stor, att de kunna deri bekvämt utbredas i naturlig ställning, hvarefter jord påfyller; innan all jorden pålägges bör man vattna temligen ymnigt med kylslaget vatten, och då detta sjunkit, pålägges den öfriga jorden; trädet bör då stå en eller annan tum högre än det stått i trädskolan, dock bör jorden läggas upp till samma höjd som den varit förut. Efter planteringen beskärres förra årets skott till halfva deras längd, ja om rötterna äro mycket stympade, kan två tredjedelar få borttagas af skotten.

Unga persiketräd hafva ofta mycket ömtålig bark, derföre att de äro uppdragna i fet jord och stått så tätt i trädskolan, att solen ej haft fullt tillträde och kunnat stadga dem; det är derföre nödvändigt att efter planteringen skugga träden någon tid, tills de utslagit löf, och sedan småningom vänja dem vid full sol och dager. Att börja med skuggas med en bastmatta, som hänges framför trädet, sedan uppsätts risqvisstar i dess ställe, och alltid ihogkommes att småningom minska skuggningen tills den kan helt och hållet borttagas. Ett persiketräd behöfver minst 20 fots rum på bredden, d. v. s. 10 fot på hvardera sidan om stammen.

Persiketrädets beskärning och bindning.

Beskärningsmetoderna för persiketräd äro mångahanda; jag har sett persiketräd både illa uppdragna och illa beskurna, och ändock har skörden varit oklanderlig, äfven har jag sett väl uppdragna och beskurna träd lemna dålig skörd; detta må nu icke anses såsom försvar för den dåliga beskärningen, utan endast antyda att olika metoder kunna begagnas med godt resultat, om skötseln för öfrigt är god; så mycket som möjligt bör man dock söka få fruktbarande skott öfver hela trädet.

Vid uppdragningen har jag gått tillväga på så sätt, att en hufvudgren bildats om året, det ena en åt höger, det andra en åt venster o. s. v.

Fig 7.

och bindes det till hufvudgren ämnade skottet under sommaren i ungefär 45° vinkel. Vid bindningen om våren nedsänkades de bildade hufvudgrenarna något, så att trädet efter några år får ett utseende ungefär som fig. 7. Äfven kan man uppdraga två hufvudgrenar årligen. Man låter då,

under sommaren, ett skott växa rätt upp, och detta beskärres om våren till 13 å 14 tums (alltid decimaltum) längd, och derifrån utdrages sedan ett

Fig. 8.

skott åt hvardera sidan, och ett får växa rätt upp, för att våren derpå beskärres till samma längd o. s. v. Trädet får då ett utseende ungefär som fig. 8 utvisar. Man kan också uppdraga träden i s. k.

solfjäderform, hvilken torde vara allom bekant; man undviker då endast att låta några skott växa rätt upp, emedan dessa gerna vilja suga musten från de öfriga, utan lägger ut dem åt sidorna, hvarefter de tillväxa. I hvilken form träden än uppdragas, bör man alltid beräkna så att man får, och kan bibehålla, fruktbarande skott, så mycket som möjligt öfver hela trädet.

Så länge trädet är ungt och frodigt och man mera måste tänka på att få fruktbarande skott för framtiden, än att få frukt för tillfället, bör en tredjedel af skottens längd årligen borttagas vid vårbeskärningen, och då alltid ofvannför en löfknopp. Är man nybörjare kan det kanske vara litet svårt att urskilja hvilka som äro löf- eller blomknoppar; de förra kunna igenkännas på sin spetsiga form och de senare på deras mera runda, äfven äro de ofta något olika till färgen, löfknopparna något mörkare än blomknopparna; sitta tre ögon tillsammans, är den medlersta en löfknopp. Dessutom får man tillse att det ej blir för tätt med qvisstar eller skott, så att de två hufvudgrenarna; om man antager 2 tums afstånd emellan de svagare skotten och 2½ tums emellan de starkare, såsom det minsta, så torde det bli lagom. Man bortskär således de svagaste, så att ofvannämnda mellanrum erhålles.

Då träden bli äldre, upphöra de att skjuta så starka skott, och använda sin kraft mera på att sätta frukt; men så länge 3 å 4 fots skott förefinnas, aftoppas de en tredjedel vid vårbeskärningen. De som ej öfverstiga en fot i längd lemna jag orörda, och de som äro längre aftoppas något, såvidt en passande löfknopp finnes; är ingen sådan för handen, lemnas hela skottet orördt, om det också är längre än en fot. Det händer nämligen ej sällan att på hela skott ej förekomma andra bladknoppar, än toppögat och några få svagare nära utgångspunkten. Vid beskärningen får man dessutom beräkna att äldre ved får begagnas som spalier, d. v. s. att man på qvisstar och grenar, som ej hafva några ögon, kan utbinda skott; med skott menas naturligtvis hvad som växt under sista året.

Sommarbeskärningen består deruti, att då skotten växt ut ett par tum, helt och hållet borttaga sådana som skjuta rätt ut, sitta för tätt eller annorlunda illa till; redan vid denna urgallring beräknas att man får minst det förut nämnda afståndet emellan skotten, och får man således ej mycket att borttaga vid vårbeskärningen. Skulle något skott under sommaren växa för frodigt på de andras bekostnad, så bindes det i böjd ställning på spalieret; hjälper ej detta så afskåres hälften af en del af löfven.

På bindningen beror mycket, för att icke säga allt, huruvida trädet får en vacker form. På sommaren medan trädet växer fastbindas de till hufvudgrenar ämnade skotten, som förut nämnts, i 45° vinkel, och de öfriga skotten fästas löst vid spalieret i den riktning hufvudgrenarna hafva.

Den hufvudsakliga bindningen företages vid drifningens början sedan träden äro tvättade; först fästas hufvudgrenarna med mjuka vidjor i den riktning de böra erhålla, hvilket bäst synes på fig. 7 och 8. Sedan bindas qvistarna och skotten med mjuk bast i samma riktning som hufvudgrenarna, och man aktar sig noga att ej få några fula böjningar på någondera.

Hufvudgrenarna på äldre träd låta naturligtvis ej mycket böja sig, och måste de derföre i det närmaste innehafva den ställning de en gång fått; men de yngre qvistarna och skotten läggas helst ut åt sidorna, och erhålla samma afstånd sinsemellan som förut är nämnt.

Persiketrädets drifning.

Vid början af drifningen bör jordbädden fullständigt genomvattnas. Detta kan ske på så sätt, att innan man börjar elda, inlägges 1 fot djupt med snö på densamma. Sedan snön smält, undersökes med jordborr, och om det befinnes nödigt så vattnas ytterligare, och då helst med ljumt vatten, sedan man med en grep något litet uppluckrat jordytan, så att vattnet kan kvarstadna. Någon egentlig gräfning af jordbädden bör likväl aldrig ega rum, emedan persiketräden föredraga att växa i ganska fast jord, enligt hvad förut blifvit nämnt, eller med andra ord, de växa ej så öfverdrifvet frodigt i fast jord med orubbad yta, och skotten bli fastare, med väl utbildade ögon, och hinna väl mogna till hösten. Den första vattningen bör vara så grundlig, att hela jordmassan blir genomträngd. Under sommaren beror det på omständigheterna, huru ofta vattning erfordras; äro träden unga, och i stark — kanske alltför stark — växtlighet, behöfva de vanligen ej vatten mer än en gång, och någon gång kan det hända, i fall jorden är för fet, att man ej bör vattna någon gång alls under sommaren; det har händt mig att jag ej vattnat persiketräd i ett hus på 3 år, hvarken vår eller sommar, men under jordbädden finnes troligen ej något drainage, utan fuktighet kommer väl från det hållet, men numera äro träden

stora och i normal växt, de få derföre vatten ett par gånger under året, vid drifningens början samt efter stensättningen; detta må derföre ej gälla som regel, emedan någon bestämd regel ej kan uppställas, då det beror på trädens ålder, växtlighet, jordens beskaffenhet, drainage, vädret m. m., och måste detta derföre alltid öfverlemnas åt odlarens omdöme. Äldre träd kunna behöfva vattnas 3 gånger, en gång vid drifningens början, andra gången då fruktkarten är stor som nötter och tredje gången efter stensättningen; sedan frukten börjat mogna bör man likväl aldrig vattna, jordbädden behöfver då torka ut till vintern.

Äro träden gamla och i tynande växt, hvilken vanligen härrör ifrån att jorden är utsugen, så kan man upphjelpa dem något med gödselvatten. Sedan snön smält och jorden är upphackad på sätt förut är nämnt, påströs preparerad benmjöl, så mycket att jorden blir väl täckt, sedan vattnas med utspädd gödselvatten i stället för rent; vid vattningen efter stensättningen kan man förfara på samma sätt; har man ej benmjöl så påströs släckt kalk i stället.

Sedan man beskurit och bundit träden, företages en grundlig tvättning på spalier, väggar och fönster samt trädens äldre grenar med stark såplut (vatten hvori vanlig såpa är upplöst). Till de yngre qvistarna och isynnerhet årsskotten begagnas ej så starkt såpvatten, och man aktar sig dervid att ej afskrubba ögonen. Bäst är att vid tvättningen begagna penslar, så att man må kunna nå alla gömställen för insekt-ägg.

Under det dessa arbeten pågå, behöfver man ej aftäcka huset mer än att man ser arbeta; men då allting är färdigt, som bör vara gjordt på en vecka, aftäckes huset dagligen och man spritar dagligen, vid klart väder, både träd och öfriga föremål i huset, på morgonen tidigt innan solen för mycket börjat verka, emellan kl. 8 och 9 tidigare på våren, och sedan emellan kl. 7 och 8. Om eftermiddagen spritas, då luften igentages, hvilket börske temligen tidigt, och om värmen derefter stiger en eller par grader, så gör det snarare godt än ondt. Vid mulet väder spritas ej mer än en gång om dagen, och då på förmiddagen. Under blomningen spritas icke träden, men gång och jordbädd hållas ständigt fuktiga, och så snart blomningen är öfver, då blombladen börja affalla, och ståndare och pistiller börja torka i ändan, börjar man åter spritningen, och fortsätter dermed två gånger dagligen vid klart väder, då man sätter sprutan så att löfvens undersida äfven kan afsköljas. Vid mulet väder spritas träden numera icke, men gång och jordbädd m. m. hållas fuktiga. Då frukten börjar mogna upphöres alldeles med spritningen, och sedan den är skördad spritas endast ett par gånger grundligt, för att rengöra löfven.

Man börjar drifningen med låg temperatur,

t. ex. 4 à 6 grader om dagen och 2 à 4 om natten, och ökar den småningom tills femte veckan efter drifningens början, då den kan uppgå till 15 à 18 grader om dagen och 8 à 10 om natten; denna temperatur bibehålles tills blomningen. Under blomningen hålles 12 à 15 grader om dagen och 6 à 8 om natten, och då blomningen är afslutad ökas till 18 à 20 grader om dagen och 10 à 12 om natten. Under stensättningen, omkring 3 veckor, hålles ett par grader kallare, men då den är öfver, ökas till samma temperatur som före densamma, och bibehålles till fruktmognaden. Vid klart väder kan värmen ökas om dagen med 5 à 6 grader, och man tillsluter luften så tidigt som möjligt på eftermiddagen, för att om möjligt slippa elda; persiketräden tycka nämligen ej mycket om eldvärme. Troligen skall mången tycka att jag rekommenderat för låg nattetemperatur; men jag kan ej svara annat än: håll låg temperatur om natten. Under fruktmognaden lagar man så att frisk luft ständigt cirkulerar i huset, och att frukterna så mycket som möjligt äro utsatta för solen; de erhålla derigenom sin rätta färg och smak; ju långsammare mognaden försiggår, desto bättre blir frukten. Sedan frukten är skördad kan man gerna aftaga takfönstren helt och hållet, och låta träden vara obetäckta, skotten mogna derigenom bättre, men då frosten om hösten inträffar, påläggas de åter; ymnigt med luft insläppes likväl så länge väderleken det tillåter. I Oktober börja träden vanligen fälla sina löf, och det vore visserligen naturligtast att de sjelfmant fingo affalla, men som ingen bläst kommer åt dem i ett drifveri, så får man afplocka dem, likväl ej förr än de sitta så löst, att de affalla vid minsta vidröring; på samma gång kan man äfven lösskära de yngre qvistarna och skotten från spalieret. Luft insläppes fortfarande så länge vädret är blidt, men då starkare frost inträffar, igentäckes huset för vintern.

Gallring af frukten är, i de flesta fall, alldeles nödvändig om frukterna skola erhålla något värde och man årligen vill ha skörd; första gallringen företagas då frukten är stor som nötter, men då borttagas likväl ej alla som böra aflägnas, utan man gör ånyo en gallring om ett par veckor, och då lemnas ej mer än en frukt på hvarje qvist (den kallas nu qvist sedan årsskottet till en del utväxt), och på de svaga qvistarna borttagas alla, om det eljest skulle bli för tätt. I allmänhet brukar jag borttaga så mycket att de kvarblifvande få 5 à 6 tums mellanrum; lemnar man tätare, så bli frukterna naturligtvis mindre och af sämre beskaffenhet, man befarar dessutom att få en dålig skörd året derefter; likväl beror detta, liksom mycket annat, på sorten, trädets ålder och växtlighet, jordbäddens beskaffenhet samt skötseln för öfrigt. Huru dermed än må vara, akte man sig att lemna för mycket frukt, det ofvannämnda afståndet torde vara bra nära det lämpligaste.

Någon förvaring af persikor låter sig ej göra, utan måste de förtäras vid en viss mognadsgrad; få de sitta kvar på trädet sedan de äro mogna, eller afplockas och förvaras de på annat sätt, blifva de mindre söta samt fadda och dåliga i smaken. Nektariner kunna deremot sitta kvar på trädet någon tid sedan de äro mogna, och om de blifvit så behandlade, att frukterna äro fullt utbildade, blifva de ofta genom qvarsittandet sötare, äfven om de börja skrumpna kan smaken vara utmärkt. Det torde derföre vara att rekommendera, att den som har rum för tre träd, af dessa har ett Nektarinträd.

Sjukdomar och skadliga insekter på persiketräd.

Brand och gummiflöde äro de sjukdomar som egentligen förekomma på persiketräd, och är kanske jemte s. k. kräfta just en och densamma i olika stadier. Den uppkommer då träden, som förut nämnts, uppdragits i för fet jord, eller stått för tätt i trädskolan, att barken derigenom blifvit ömtålig, och man icke iakttager försigtighetsmått efter planteringen i huset, näml. med skuggning såsom förut är föreskrifvet. Äfven kan den uppkomma af stötar eller ovårdsam beskärning, eller om jorden är för fet eller kall och sur. Äfven har jag sett den uppkomma genom ovårdsamhet vid bindningen, i synnerhet på spalier af jern, som här blifvit rekommenderadt; qvistarna kunna då bli skafda emot de uppstående jernstängerna och derigenom uppkomma så som sedan öfvergå till de nämnda sjukdomarna. De förnämsta botemedlen äro att undvika orsakerna, men är skadan redan uppkommen och man varnar den innan den gripit ikring sig, bortskäres det skadade tills friskt trä träffas, och ympvax pålägges; är det endast en mindre qvist eller ett skott som är angripet, så är bäst att bortskära hela qvisten. Vid bindningen på jernspalier är det bäst att sätta litet mossa emellan de uppstående jernstängerna och de förnämsta grenarna och qvistarna, samt binda så löst att de ej tryckas deremot vid utvidgningen. Alla sår som uppkomma vid beskärningen beläggas med ympvax, helst i halfsmält tillstånd; det fäster då och sluter till bättre.

Spinn är väl den värsta fiende i persikohuset, om den får innästla sig, men med den behandling här blifvit föreskrifven, skall han svårligen få insteg, åtminstone har den aldrig gjort någon skada för mig. Skulle den likväl visa sig, så är orsaken att man hållit för torr luft, och bästa botemedlet derför är spritning; man sätter sprutan dervid så, att man kommer åt undre sidan på löfven, der spinn helst hålla hus, och spritar med sådan fart, att de bli afsköljda; dessutom kan man öfverströ jordytan med svavelblomma efter spritningen, för att derigenom besvära de nedfallna djuren, som eljest kunna krypa upp igen. Man bör ej länge låta förblifva torra fläckar på jordytan eller gången, ty detta bidrager mycket till framkallandet af skadedjuren.

Myror finnas väl icke i alla persikedrifveri-

er, men nog har jag ofta haft ondt af dem; under blomningen afnaga de ståndare och pistiller, för att åtkomma den lilla honungsdroppe som finnes i blomman, och om de sålunda ostörda få fortsätta, så förstöra de hela skörden. Tyvärr känner jag intet radikalmedel mot dessa förgöriga djur, ty efter hvarje försök att med något »medel» förgöra dem, hafva de alltid stått på hufvudet i blommorna, lika matfriska som någonsin. Det vore intressant att höra om någon annan haft bättre lycka med deras förgörande än jag, och på hvilket sätt*). Det bästa, och enda sätt jag numera använder att göra myrorna

*) Persiskt insektpulver döda myror ofelbart, om det är äkta och ej förlegadt. Då man med lätthet kan odla sådant sjelf af fullgod beskaffenhet (se derom Tidn. f. trädgårdsodlare 5:te årg., sid. 64) bör begagnandet af sådant kunna bli allmänt.

E. L.

någorlunda oskadliga, består uti att dagligen, under blomningstiden, öfvergå spalieret flera gånger och knacka så pass hårdt derpå, att de nedfalla; man ser dem då på jorden och kan döda så många man kommer åt, men att det derföre blifvit någon egentlig minskning har jag icke sett. Då frukten är mogen har man vanligen sina »vänner fienderna» åter, de angripa då naturligtvis frukten och låta sig den väl smaka, och alltid de vackraste; man kan då icke skaka ned dem från spalieret, utan är det bäst att sedan de angripit en frukt, låta dem behålla den för egen räkning, hellre än att borttaga den; de angripa i så fall alltid en ny. Har man myror att befara så kan man, innan blommorna slå ut och före fruktmognaden, utställa halfbuteljer, halffyllda med siraps- eller sockervatten, är lyckan god kan man på detta sätt fånga en god del af dem.

Om två- och fleråriga blomsterväxter för kalljord.

Af G. L.—n.

(Forts. fr. nr 9.)

Bromus. Losta (Fam. Gramineæ), äfvenledes ett grässlägte, hvaraf flera såväl ett- som fleråriga arter odlas såsom prydnadsgräs. Bland de sistnämnda vilja vi nämna *Br. briziformis* från Persien, hvilken i Erfurt mycket användes till torkning, blekning och färgning; *Br. lanuginosus* och *longiflorus* från södra Europa, af hvilka den sistnämnda blir nära 4 fot hög; *Br. maximus* från norra Afrika; *Br. pendulinus* från södra Amerika samt *Br. brachystachys*, *Gussonii*, *erectus*, *secalinus* och *giganteus*. Vidare om prydnadsgräsen, se under *Agrostis*.

Bryonia. Hundrofva. (Fam. Cucurbitaceæ.) Släktet består af några och tjugu arter, bland hvilka endast de tvänne europeiska arterna: *Br. alba* och *dioica* odlas på fritt land, de öfriga härstamma från varmare klimater, behöfva öfvervintras i varma eller tempererade växthus och ha föga eller intet värde för blomsterodlaren. De tvänne nämnda arterna odlas som rankväxter. *Br. alba* är isynnerhet mycket allmän och omtyckt för sin förmåga att hastigt kunna bekläda väggar, pelare, lusthus o. s. v. Bladen äro ganska vackra, hjertformiga, femflikiga, blommorna deremot oansenliga, grönhvita, bären svarta, slemmiga och liksom blommorna samt hela örten, då den gnuggas, illaluktande. Växer vild öfver hela Europa. *Br. dioica* liknar föregående och användes som denna.

Båda sorterna trifvas hvar som helst, dock bäst i skuggan. Fortplantningen sker genom frö.

Bulbocodium. Ljusblomster. (Fam. Melan-

thaceæ.) Sydeuropeiska lökväxter, hvaraf isynnerhet *B. vernum*, (*Leucojum aestivum*) ingalunda är sällsynt i trädgårdar, hvaremot *B. versicolor*, *ruthenicum* och *floribundum* förekomma mera sällan. Alla sorterna blomma tidigt om våren och äro äfven tjenliga till drifning. För detta ändamål planteras i augusti eller september 4 å 5 lökar tillsammans i lagom stora krukor, hvilka förvaras på ett frostfritt ställe tills fram i januari eller februari, då de inflyttas i ett tempererat rum. På kalljord fordra lökarne betäckning under stränga vintrar. Blommorna hos alla sorterna äro purpurröda, liknande krokusblommor. Fortplantas genom sidolökar.

Bupthalmum. Oxöga. (Fam. Comp. Asteroideæ.) Af detta slägte odlas stundom *B. salicifolium* (*grandiflorum*), en 1 å 1 1/2 fot hög växt, med lancetlika, olikbreda blad och guldgula, stora och ganska vackra blommor, som slå ut under sensommaren och hösten. Växten härstammar från mellersta Europa, kan användas på rabatter och fortplantas genom delning och frö. Andra, stundom till detta slägte räknade arter, se under *Heliopsis* och *Teleckia*.

Bupleurum. (Fam. Umbelliferae.) Ett talrikt slägte, hvars flesta arter förekomma i södra Europa. Stundom upptagas några arter i handels-trädgårdsmästares kataloger, men ingen enda är af något värde för blomsterträdgården.

Butomus, se Tidning för trädgårdsodlare. Årg. 1871, sid. 14. (Forts.)

Iakttagelser under en resa i Sverige, Danmark och Nordtyskland sommaren 1870.

Af C. J. Wallin.

(Sammandrag af den till K. Landbruksakademien ingifna berättelsen.)

(Forts. fr. nr 9.)

Klimatet i Danmark synes vara mycket gynnande för trädgårdsskötsel, ty med få undantag får man se en vegetation och

utveckling af dess alster, som man åtminstone i mellersta Sverige ej kan göra sig en föreställning om. Jag medgifver villigt

att man icke bör döma hela landet efter hufvudstadens långt uppdrifna odling, med dess lätta tillgång på gödningsämnen och goda afsättning för sina varor; men i allmänhet taget kan man gerna säga att hela Seland är en trädgård, med djup och kraftig jordmån, en befolkning med öppet sinne för försköningar och nyttiga planteringar vid sina hem, samt ordning och beräkning i all sin verksamhet.

Efter afresan från Köpenhamn gjordes ett besök hos Hand-
delsgartner Frantz Wendt, å St Jörgensbjerg vid Roeskilde. Den ganska omfattande trädgården derstädes har vacker belägenhet på en höjd vid Isefjorden. Trädskolorna voro icke så stora, men syntes vara väl försedda med en mängd sorter af fruktträd, till större delen i pyramid och låg- eller halfstam. Högstammiga fruktträd planteras icke gerna vidare i Danmark eller Nordtyskland, annat än såsom alléer vid vägarne. I Herr Wendts trädgård, hvilken enligt utsago utgjorde 15 svenska tunnland, voro planterade en ofantlig mängd lågstammiga träd, dels till moderexemplar, dels för att afyttra frukten. En stor del af träden voro nu fruktbarande, och det var särdeles intressant att se, huru rik och väl utbildad frukt dessa småträd frambringade. Försök med många Engelska och Franska fruktsorter hade lyckats väl i allmänhet, och till bevis derpå förevisades mig nu,

efter medio af juli, flera expl. af frukter från föregående år, hvilka blifvit öfvervintrade i torr sjösand. Många af dessa antecknades såsom utmärkte, men då det är ovisst, huru de skulle arta sig hos oss, uteslutas de här. Bland buskar och trädslag märktes *Spiraea semperlorens*, *Spiraea confusa* fol. var., *Sorbus aria macrophylla*, *Fraxinus Scopendrifolia* och *spectabilis*, *Alnus cordifolia*, *Cytisus lab. Adamii*, *Cotoneaster Lindley*, *Aralia indica* *) *Lonicera solonis*, *Platanus pyramidalis*, *Tilia vitifolia*, *Ulmus monumental*, etc. Frö af de flesta köksväxter, gräs och åtskilliga blomstersorter odlas här i ej ringa kvantiteter; årets skörd af Blomkål och andra kålslag samt Morötter, Lök, m. m. såg ganska lofvande ut. Herr Wendt själf är ganska stor fröhandlare; några fröartiklar, såsom Blomkålsfrö och några andra kålsorter exporteras till fröhandelshus i Erfurt.

Hos Handelsingärtner H. Mathiesen i Korsör ser man en liten, men utmärkt väl skött trädskola. Synnerligen af fruktsorterna äpplen, päron och körsbär samt bärbuskar är Mathiesen mån om att hafva endast ett urval af de bästa, som kunna passa för Danmark eller Sverige.

(Forts.)

*) Afröso om vintrarne, men växte hastigt på sommaren änyo, utm. vacker.

Minneslista för trädgårdsodlare i oktober 1871.

Köksväxterna som icke redan skördats, skördas med få undantag nu. Rotsakerna äfvensom vitkål afputsas och inläggas i kallare eller hög ute i det fria till förvaring på sätt, dels i föregående minneslistor, dels i särskilda uppsatser, i denna tidning förut uppgifvits. Senare sådd blomkål, som ännu icke fått synnerligen utvecklade hufvuden, upptages med rot och inplanteras i kallare eller bakom stället i ett svalt växthus, för att ytterligare utbilda sina hufvuden. *Perilla*, *selleri*, *purjo*, *gräslök*, *patientia*, *syra*, *cikoria*, *lejontand* (*Taraxacum*) inplanteras i lådor eller lafvar i växthusets kallare afdelning eller annan lämplig lokal. *Cikoria* och *lejontand*, hvilkas blad under vintern användas såsom sallat, erhålla en fullkomligt mörk plats, på det att de utväxande bladen må bli blekta. En mörk kallare är derföre för dessa ganska lämplig, i annat fall förses lafven med en brädbetäckning, som fullständigt utestänger dagsljuset.

Såning af frön. Frön af diverse sorter köksväxter, såsom *spenat*, *lök*, *palsternackor*, *morötter*, *rödbetor*, *persilja*, *scorzoner* m. fl. utsås på lösare jordmån med fördel vid slutet af denna eller vanligen heldre under loppet af nästa månad, innan vintern på allvar inträder. Afsigten är att fröen icke skola gro förr än nästa vår och är det derföre säkrast att dröja så länge som möjligt med sådden. Fördelen af såning om hösten består deruti, att köksväxter, sådda vid denna tid, bli tidigare matnyttiga än om såningen sker om våren. Diverse träd- och buskfrön, såsom *frukt-kärnor* (om man icke har att befara det dessa

skola uppätas af råttor under loppet af vintern) frö af *björk*, *barrträden*, *oxel*, *rönn*, *lönn*, *Cornus*, *haytor*, *snöbär*, *druffläder* m. fl. utsås med fördel nu. Äfven åtskilliga blomsterfrön, såsom *riddarsporrar*, *reseda*, m. fl., utsås med fördel sent på hösten.

Blomsterlökar, såsom *hyacinter*, *tulipaner*, *crocus* o. d. utplanteras helst i förra delen af månaden på kalljord. Lökar och knölar af *gladioler*, *mirabilis*, *oxalis*, *tigridia* (*ferraria*), *commelina* m. fl. upptagas och läggas till torkning på ett luftigt, frostfritt ställe, hvarefter de förvaras på en torr, frostfri plats.

Plantering af hårdigare träd- och buskväxter sker med fördel under förra hälften af månaden, och kan dermed vanligen, om man så vill, fortsättas till fram i slutet af månaden och stundom ännu längre.

Diverse arbeten. Trädgårdsjorden höstgräfvades, gödsel utköres på trädgårdslanden, helst så tidigt att den kan nedgrävas på hösten, eljest utsprides den och får ligga ofvanpå öfver vintern; dahlierötterna upptagas; tjärkransarne på fruktträden efterses, att de fullgöra hvad med dem afses; fruktträd som genom svag växtlighet antyda att de tarvå näring gödslas antingen genom vattning med gödselvatten eller genom utbredning och nedgrävning af spillning (som gerna kan vara obrunnen) omkring träden, minst i så stor omkrets som kronan; likaledes gödslas krusbär, hallon och vinbär nu; smultronlandet täckes, emellan plantorna, med spillning.

E. L.

Kortare uppsatser och notiser.

Ett och annat från besök vid Landtbruksmötet i Göteborg. Då undertecknad i egenskap af ordförande i en af klassjurerna för trädgårdsprodukter hade tillfälle att besöka Göteborg under det i sanning ytterst storartade landtbruksmötet derstädes under första dagarne af sistl. augusti, har det ansetts

vara skäl att med några ord här i största korthet vidröra ett och annat af allt det vackra i trädgårdsväg, som man dels vid utställningen och dels ufom densamma var i tillfälle att få se vid Göteborg.

Trädgårdsutställningen var anordnad i och utanför under tak- utsprånget af en för tillfället uppförd större byggnad af bräder, utförd, liksom alla för utställningarne uppsatta byggnader, i en ovanlig stil — en stil, hvars ändamålsenlighet och skönhet vi sakna förmåga att inse. I denna byggnad voro utställningarne anordnade, dels gruppvis på marken dels på bord och dels på hyl- lor utåt väggarne. Anordningen af det hela var smakfull och imponant, men då hvarje försök att för läsaren uppdraga en bild af det intryck utställningen åstadkom, föga skulle vara egnad att bibringa honom en åskådlig bild deraf, uraktlättes hvarje försök i den vägen, för att i stället fästa uppmärksamheten vid åtskil- liga af de utställda föremålen.

Utställarnes antal inom ifrågasvarande grupp var ringa. På några obetydliga undantag när, voro Göteborgarne hänvisade en- dast till sig själva och hufvudsakligen var det Göteborgs träd- gårdsförening, direktör G. Löwegren, Öfverås, James Loney, och handelsträdgårdsmästaren C. P. Lange, som till största delen skapat utställningen. Den af öfriga utställare som lemnat det mest i ögonen fallande bidraget var herr S. Lund-Leiberg.

Utställningen af matväxter var obetydlig. Herr E. Christens- son, Tingstad hade utställt en samling diverse köksväxter, bestående af blomkål, kålrötter, morötter, palsternackor, selleri, spets- kål etc. som med hänsyn till årstiden var att betrakta såsom sär- deles vackra och vittnade om en i alla afseenden god kultur. Herr J. A. Wolff, Lagklarebäck hade utställt mycket stora rabar- berstjekar, troligen af sorten Victoria, ehuru de förekommo under namn af Goliath, samt vackra kronärtskockor och champig- noner. Herr C. P. Lange, hade af köksväxter utställt 4 sorter rabarber af utmärkt beskaffenhet och herr L. D. Granqvist på Aspås utmärkt vackra kronärtskockor samt Göteborgs trädgårds- förening genom direktör Löwegrens vackra meloner och gurkor.

Af de för öfrigt från Göteborgs trädgårdsförening genom di- rektör Georg Löwegren utställda talrika, vackra och storartade föremål må nämnas: En stor samling skarlakanspelargonier i en- kla och dubbla varieteter och talrika färgnyancer, från hvitt till skarlakansrött; en samling praktexemplar af Coniferae, hvaribland förekommo *Araucaria excelsa*, *A. imbricata*, *A. Cunninghamii*, *A. Bidwellii*, *A. Cookii* och *A. Brasiliensis*, *Biota aurea*, *B. Por- tunci*, *Cupressus Lawsoniana*, *Juniperus virginiana*, *J. hibernica* och *Cryptomeria elegans*. Bland nyare Coniferae funnos: *Retino- spora piceifera*, *plumosa*, *plumosa* var., *Cupressus Lawsoni* *albo- spica*, den lilla utomordentligt vackra och ännu ganska sällsynta *Thuja pygmaea*, *Thuopsis dolabrata*, *Thuopsis borial* fol var. *Thu- ja gigantea* och *meldensis* m. fl. Af växthusväxter förefunnos en storartad samling, hvaribland *Balanium antarcticum* (en stor träd- artad ormbunke), *Cibotium Schidei* (likaledes en trädartad ormbunke), *Pteris argyrea*, *Alsophila australis*, *Cibotium princess*, stora ex., samt åtskilliga andra praktfulla ormbunkar, *Dracaena Draco*, stort praktexemplar, *Levistonina chinensis* och *Corypha* (*Levistonina*) *australis*, stora praktfulla palmer, en ytterst praktfull samling gloxinier, *Sarracenia purpurea*, med högst egendomliga blad, *Pincenecticia tuberculata* (med en stor knöl vid basen), *Pitonia Pearcey* och *gigantea* (med mörka rödådriga blad), *F. argyre- neura* med hvitådrade blad, *Nægelia Leichtlini*, *Calathea splendi- da*, *C. Veitchii*, *C. regalis*, *Sanchezia glaucophylla*, *S. nobilis* och *S. spectabilis*, praktfulla samlingar af *Coleus* och *Caladier*. Särskildt förtjenar omnämnas *Begonia boliviensis* med stora röda, praktfulla blommor, en växt, som förtjenar hvarje blomsterväns synnerliga uppmärksamhet. Några buketter ordnade i särskilda vasar af glas af ny konstruktion, voro i högsta grad vackra och smakfulla och tilldrogo sig besökandes synnerliga uppmärksam- het.

Bland föremål utställda från Öfverås genom James Loney förtjenar nämnas en stor samling fruktträd af äpplen, päron, plum- non, persikor och nektariner samt vinstoekar och fikon, allt i kru- kor och rikligen fullsatta med frukt. Utmärkta ananas samt praktfulla samlingar af *Coleus*, brokbladiga skarlakanspelargonier och fuchsier, äfvensom vackra dahlier i afskurna exemplar voro äfven exponerade af samma utställare, hvarjemte ett stort, vackert exemplar af den sällsynta *Rhopala corcovadensis* samt ett ovanligt stort och vackert exemplar af den sällsynta *Ilex latifolius* sär- skildt förtjena nämnas.

Herr C. P. Lange, Lyckan vid Göteborg, hade utställt en ytterst utmärkt samling af bladväxter för kalljord och varmhush, deribland ett stort, kraftigt sockerrör, äfvensom *Richardia alba maculata*, en samling *Coleus* etc. samt en praktfull samling *Can- na* af ända till öfver 4 fots höjd och delvis i blomning ehuru alla — enligt säkra personers intyg — voro af frö för året. Majs

fanns af 12—14 fots höjd och *Amaranthus melancholicus* af ytterst ovanlig frodighet. Dessutom hade hr Lange utställt en vacker samling frilandsrosor, en rik och intressant samling medicinal- växter i krukor, hvaribland ingefära, kardemumma, *Dipsacus Fullon- um* etc. etc. samt 27 sorter tobak i kraftiga plantor, äfvenledes i krukor, jemte åtskilliga andra tekniska växter, såsom bomullsplan- tor i 4 varieteter m. m. Herr Langes utställning vittnade i alla afseenden om att han är en utmärkt skicklig växtodlare och hans utställning af bladväxter för kalljord hade säkert vunnit ett hög- sta pris, om de icke troligen till följe af något misstag vid kata- logens uppsättande haft att utvärda täflan med trädgårdsförenin- gens storartade samling af tropiska ormbunkar och palmer, samt Öfverås praktfulla *Coleus*, ty strängt taget var herr Lange den enda som hade utställt bladväxter för bildande af grupper på fritt land, och hans samling af dylika växter var i sanning förtjent af ett högsta pris.

Herr S. Lund-Leiberg i Göteborg hade utställt en utmärkt vacker och rik fuchsiesamling, vackra trädartade calceolarier, utmärkt vackra pelargonier i diverse sorter, *Reseda odorata meliorata*, heliotroper, törnrosor, samt en vacker bukett m. m.

Herr J. A. Wolff, Lagklarebäck, hade en samling stamrosor utställda.

Från Lunds botaniska trädgård fanns ett par parasitväxter utställda, näml. *Orobanche Hedera*, odlad på vanlig murgrön, och *Cuscuta compacta*, odlad på balsaminer. Odling af parasitväxter bedrifves ända ytterst sällan och de här utställda voro derföre verk- ligen af stort intresse.

Fruktträd förefunnos i diverse former från Hillersjö träd- gårdsbolag samt diverse frukt- och parkträd från L. D. Gran- qvist, Aspås.

Af ritningar till trädgårdsanläggningar m. m. fanns äfven åts- killigt. Lund-Leibergs (synnerligen väl utförda), C. C. Jensens' och J. E. Östmans syntes vara de bästa.

Utom utställningen fanns äfven mycket i trädgårdsväg att se i Göteborg. Omgifningarne kring staden, med undantag af åt Örgryte-sidan, äro föga inbjudande, men man söker i dess ställe att genom konst åstadkomma en vacker natur och har redan gjort rätt mycket i den vägen, både inom och utom staden.

Stadens planteringar eller offentliga promenader äro redan ganska storartade, och utvidgas än ytterligare opphörligt. De äldsta äro ännu jämförelsevis unga, sannolikt omkring 10 å 12 år, men likväl redan ganska lummiga. De äro utmärkt vackra och underhållas på ett synnerligen utmärkt sätt. Vackrare gräs- mattor och omsorgsfullare anlagda och underhållna gångar skall man gerna icke kunna finna i några offentliga anläggningar, än här; men det skall och vara ett så rikt samhälle, som Göteborg, som skall ha råd att bekosta och underhålla sådana storartade anläggningar. Grosshandlaren herr August Kobb utöfvar öfverin- seendet öfver stadens anläggningar och herr J. Wallin är stads- trädgårdsmästare.

Trädgårdsföreningens anläggning var obeskrifligt vacker och täflar säkert med hvilken anläggning som helst både utom och inom landet. Denna trädgård började anläggas, omkring 1843 men den har sedan dess efter hand undergått åtskilliga förändringar, hvarpå den icke obetydligt vunnit, synnerligast hafva träd- skolor och köksväxtland fått vika, för förskönande anläggningar. Nu eger den stora, höga, täta och lummiga träd- och buskpartier, bildade af en rik samling af olika träd- och buskslag och här funnos nu de vackraste gräsmattor man någonsin kan få se, kort- ligen, här skulle vara mycket att säga om denna anläggning, men må det vara nog att säga att den både i afseende på anläggning och underhåll är så fullkomlig en anläggning gerna kan vara, och att här icke saknas vare sig ljus- eller skuggpartier och att här icke skulle saknas värdiga ämnen, för hvilken pensel som helst. Blomsteranordningarne voro rika och ytterst smakfulla; på en gräspan invid trädgårdshuset förefunnos blomstergrupperingar som voro så vackra, att jag icke hvarken utom eller inom landet sett några dermed jämförliga. Då det är att hoppas det beskrifning jemte medföljande afbildning öfver dessa blomsteranordningar framdeles skall kunna meddelas i trädgårdstidningen, kan allt vidare ordande om desamma nu uteslutas. Alla de tusentals personer, som denna sommar besökt Göteborgs trädgårdsförening, hafva för öfrigt själva haft tillfälle att se dem och skola säkert icke jäfva vårt omdöme.

Utänför staden besågos Herrar Pontus Kobbs, August Kobbs, Julius Lindströms och James Dicksons sommarställen, belägna i trakten af Örgryte kyrka. Alla dessa ställen voro vackra samt utmärkt väl hållna, och vid de två sistnämnda förefunnos stor-

artade och på ett högst utmärkt sätt skötta frukttrifverier, som voro förtjenta af en särskild uppsats, hvilket tid och utrymme emellertid nu förhindrar.

E. L.

Upsala trädgårdssällskap *) hade sitt sommarsammanträde den 16 juli. Sällskapet samlades kl. 10 f. m. i länets trädskola, hvarifrån det begaf sig till Botaniska trädgården, som besågs, och der äfven det egentliga sammanträdet egde rum. Dervid förekomm, bland annat, följande ärenden:

Beslöts att öfverlemna till direktionen att bestämma tiden och lokalen för sällskapets höstutställning, och uttrycktes den önskan, att utställningen, i fall det låte sig göra, skulle hållas å Gillesalen i senare hälften af september.

Hos hushållningssällskapet skulle framställning göras om erhållande af anslag till pris vid trädgårdssällskapets utställningar, och hoppades man så mycket mera, att länets hushållningssällskap skulle välvilligt upptaga denna begäran, som hushållningssällskapen i åtskilliga andra län gifvo rikliga anslag till detta ändamål.

Omnämndes, att styrelsen gått i författning om utsättandet i stadens parker och trädgårdar af 50 stycken fogelbon, och hade de flesta af dem erhållit bebyggare, der detta ej hindrats genom stenkastning af okunniga pojkar. I trädgården vid Hospitalet voro öfver 50 sådana bon utsatta med godt resultat.

Efter sammanträdet slut samlades sällskapet till gemensam frukost vid Lugnet, som af herr Wallin dertill var välvilligt upplåtet.

Derefter genomgick sällskapet trädskolan vid Lugnet och Blåsenhus samt Trädgårdsföreningens fält och begaf sig slutligen ut till Hospitalets trädgård, som är den största trädgård här i trakten och skötes med mycket nit och omtanke. På sistnämnda ställe möttes sällskapet med mycken artighet af öfverläkaren vid hospitalet, herr professor Kjellberg, som äfven inbjöd sällskapet på åtskilliga förfriskningar.

Kl. 5 e. m. samlades sällskapet till en liten kollation i borgmästarens Kindeströms trädgård vid Kungsgatan, som välvilligt var dertill upplåten, och der skålar föreslogos för borgmästaren Kindeström, som alltid visat stort intresse för sällskapet, för sällskapets nitiska vice ordförande, direktör Wallin, som vid dagens sammanträde fört ordet, för herr apotekaren Andberg, som såsom sällskapets sekreterare på det mest nitiska sätt offrat tid och möda för befrämjande af sällskapets ändamål, för herr kommissarien Boggi-ano, som allt från sällskapet stiftelse varit en af dess stolpar, samt för sällskapets gäster för tillfället, herrar Tjäder, Törnquist och Lindbäck från Stockholm m. fl. Efter ett par angenämt tillbragta timmar åtskildes sällskapet omkring kl. $\frac{1}{2}$ 8.

Vid detta sammanträde yttrades mycken missbelåtenhet med den ringa uppmuntran sällskapet röntes såväl från hushållningssällskapets som allmänhetens sida, en missbelåtenhet, som måste anses fullt befogad; ty för dem, som med nit och intresse egna tid, möda och äfven pekuniära uppoffringar åt en god sak, måste det kännas smärtsamt att se sina ansträngningar så föga uppskattade, och man må derföre ej finna underligt, om de slutligen skulle tröttna och misströsta. Detta hoppas vi dock för den goda sakens skull icke skall blifva händelsen. Ett faktum är emellertid, att ehuru många och deribland ansedda namn finnas på listan öfver sällskapets medlemmar, så hafva dock sällskapets sammanträden varit högst fåtaligt besökta, äfvensom flera medlemmar lära utgått ur sällskapet, emedan de ansett detsamma ej uträdda något. Men hvad skall det också kunna uträdda, om icke intresse för detsamma visar sig från allmänhetens sida, och derföre äfven inga penningmedel tillflyta detsamma; ty sådana behövas äfven här, om något skall kunna åstadkommas. Man må sålunda vara tacksam mot sällskapet, för hvad det detta oaktadt kunnat uträdda, och som dock i betraktande af de ringa medlen i sjelfva verket icke varit så litet.

Man vill ej erkänna, att trädgårdsskötseln gifver någon vinst motsvarande kostnaden. Vile dock herrar trädgårdsegare årligt beräkna såsom inkomst allt hvad de sjelfva för sitt eget behof taga ur trädgården och icke blott inkomsten af det försålda, så blefve det kanske annorlunda. Härtill hör också ej blott hvad som ätes upp, utan äfven hvad egaren för öfrigt njuter af sin trädgård. Den blomsterbukett han sjelf behåller är lika mycket värd, som den han säljer. Må han äfven vid kostnadernas be-

*) Till följe af särskilda omständigheter har denna redogörelse för Upsala trädgårdssällskapets sommarsammanträde, hvilken förut stått att läsa i Upsalaposten icke kommit att införas förr än nu.

Med detta nummer följer såsom bihang: Priskurant från Upsala läns trädskolor,

räkande ej debitera trädgården för hvad som åtgår till underhåll af parker och dylikt, som är till endast för hans eget nöje, och hvilken kostnad nu säkerligen inberäknas, då fråga blir om hvad trädgården renderar.

Här är också ej blott fråga om, hvad trädgårdsskötseln gifver i afkastning, då allt beräknas endast för afsalu. Meningen med trädgårdssällskaperna torde väl äfven vara, att lära allmänheten och synnerligen allmoget att i sina egna hushåll använda mera af trädgårdens produkter, än hvad som nu är fallet, att lära ej blott herremannen, utan äfven bonden, torparen och backstugusittaren, att sjelfva lefva af trädgårdens eller trädgårdstappans produkter. I utlandet ser man familjer lefva af små jordlappar, hvarpå odlas trädgårdsprodukter och hvaraf de skörda det mesta af hvad de sjelfva förtära. För helsan vore det och särdeles nyttigt, om mera vegetabiliska ämnen användes till föda, än nu är händelsen, och denna föda är, ehuru man i allmänhet ej tror det, lika stärkande för kroppen som annan föda. Det visades vid sammanträdet, huru otroligt mycket kan frambringas af en liten jordlapp, om blott allt toges till vara och den skötes riktigt. Visserligen har man i vårt glest befolkade land med sina stora vidder af odlad jord ännu ej blifvit nödsakad att så tillvarataga och tillgodogöra sig allt hvad jorden gifver, som i andra länder, nöden har ännu ej drifvit svensken dertill; men folk-mängden stiger, och om några hafva mycket, finnes det dock äfven många, som hafva endast en lapp; och huru viktigt vore ej, om de förstode att lefva på denna lapp.

Men trädgårdens produkter skulle falla i pris, om trädgårdsskötseln blefve allmän! En oriktig föreställning. Började trädgårdens produkter att konsumeras af millionerna och ej blott af ett fåtal, så behöfde man säkerligen ej befara brist på afsättning, lika litet af dem som af säden. Afsättningen och prisen blefvo då säkert vida jennare, och köksträdgårdens läckerheter blefvo nog då som nu i högt pris.

I denna fråga ingår äfven ett viktigt sedligt intresse. Bondgårdarne stå nu på slätterna ofta beskuggade af knappt ett enda träd. Denna kalhet, som omgifver det uppväxande slägtet, alstrar äfven en kalhet och råhet i sinnet, en brist på smak för allt, som förädlar lifvet och ej blott är ämnadt att fylla magens behof. Blifva folkets boningar omgifna af trädgårdar och vackra trädgrupper samt dithörande anordningar, så väckes derigenom allt mer känslan för det ädla och sköna i lifvet, lynnet för-mildras, fosterlandskärleken höjes, och ju mera menniskan lär sig älska och beundra naturen, ju närmare hon lär sig att med kärlek sluta sig till densamma, ju närmare kommer hon också dess Skapare, hvars makt, storhet och kärlek sannerligen ej minst uppenbarar sig på blommas sköna blad.

Må man således ej misströsta! Ett faktum är, att trädgårdso-dlingen under de senare åren gått med stora steg framåt, och att den nu kommit derhän, att den säkerligen ej skall stadna vid sin närvarande ståndpunkt, utan gå allt vidare framåt. Patriotiske män arbeta för densamma, träd och buskar utdelas bland folket i tusental, folkskoleträdgårdar anläggas o. s. v. Småning-om skall och således denna näringsgren blifva en hela folkets tillhörighet. Heder och ära derföre åt de män, som nitiskt och oförtröttadt sträfvat mot detta stora mål.

Annonser

emottagas till införande mot 12 öre pr petitråd. För gröfre stilsorter betalas i mån af det utrymme de upptaga. Annonserna måste, för att kunna inkomma i något visst nummer, vara komna redaktionen tillhanda den 10:de i föregående månaden.

E. Wilh. Tjäders fröhandel är i huset n:o 1 Stora Nygatan. I trappa upp,

Kataloger såväl öfver Frö- som Trädskolealster och Dahlier utdelas gratis.

Innehåll.

Om förädling af ständigt gröna träartade växter. — Fruktodling inomhus. — Om två- och fleråriga blomsterväxter för kalljord, (forts). — Iakttagelser under en resa i Sverige, Danmark och Nordtyskland sommaren 1870, (forts). — Minneslista för trädgårdsodlare i oktober 1871. — Ett och annat från besök vid Landbruksmötet i Göteborg. — Upsala trädgårdssällskap.

STOCKHOLM, SIGFRID FLODINS BOKTRYCKERI, 1871.